

LAURENT FABIUS–PIERRE MAUROY–
MICHEL ROCARD

„Európa szocialistái, egyesüljetek!”

„Kinyílik a világ, hatalmas gazdasági, kulturális és technológiai robbanásnak vagyunk tanúi, a globalizáció idejét éljük, és egyikünk sem tudja magát ettől függetleníteni.

Nekünk, francia és európai szocialistáknak mostanára már fel kellett ismernünk, hogy nem éltünk megfelelően az új helyzet adta lehetőségekkel. Javasataink, stratégiáink nem tudtak kiszabadulni a nemzeti keretek börtönéből. Gondolkodásunk és cselekedeteink csak kevésbé voltak összehangoltak.

Az utóbbi öt évben – az euro bevezetésének kivételével – alig találunk olyan közös kezdeményezést, mely nálunk kedvező fogadtatásban részesült volna, akár még azon témákban is, melyekben mi magunk is komolyan érinettek voltunk. Most, az *Erika*-ügy után, a génmanipulált növények körüli vagy a sangatte-i menekülttáborral kapcsolatos botrányok idején, vagy a seattle-i és a genovai tüntetések apropóján is csak visszafogottan beszélünk a globalizációról, miközben már sokkal biztosabb véleményünk alakult ki e kérdésben, mint amit a tetteink mutatnak.

A francia szocialisták tavaszi vereségüket is jelentős mértékben amiatt szenvedték el, hogy nem sikerült koherens jövőképet megfogalmazniuk. Éppen ezért ennek a jövőképnek egy új változatát tervezi elfogadni a francia szocialisták 73. kongresszusa 2003 májusában. Meggyőződésünk, hogy ezen újjá fogalmazott álláspont helyesen fogja tartalmazni azon feladatokat, melyeket meg kell valósítanunk európai partnereinkkel és elvtársainkkal.

Mert ha nem teszünk így, a mai félelmek beigazolódnának, és állandó kétségek között kellene politizálnunk.

Mert nézzünk szét magunk körül: amikor a politikai erőter destabilizálódik, a terrorizmus világméreteket ölt, a tőke globalizálódik és növekszik a létbizonytalanság, a szocialista gondolatnak, amennyiben az csak egyetlen országban valósulna meg, nincsen valós tere.

Ha hatékonyan és valóban a történések fő vonalába illeszkedően akarjuk végezni a dolgunkat, akkor a megalkotandó politikák és szabályozások már nem maradhatnak a nemzeti keretek között: kontinens- és világméreteken kell gondolkodnunk. Ez a szociáldemokrácia új terepe.

Szocialistának lenni a XXI. században egyet jelent azzal a gondolattal, hogy a világ a mi falunk, és nem pedig azzal, hogy a mi falunk a világ közepe. A Francia Köztársaság immár csak egy olyan perspektívában nyer értelmet, amely nagyobb nála.

Különösen fontos, hogy elkerüljük a szélsőségeket, mert az ultra-liberalizmus hátrányai mostantól még világosabban látszanak majd. A nyilvánosság és a civil szféra befolyásának csökkenésével fájdalmas lesz a szentséges piac apostolainak ébredése. Mert a piac sohasem teremtett nagy csodákat, de a nagy tévedéseket megsokszorozta. Ha oda jutnánk, hogy már nem lesz átlátható a pénzügyi rendszer, és nincs külső szabályozása, az egyenlőtlenségek pedig csak növekednek az országon belül és az országok között, a bizonytalanságot ugyanakkor egyre csak táplálják azok a veszélyek, melyek a bolygót fenyegetik, és egyre több kritika éri a nemzetközi pénzügyi intézményeket – ekkor már nem lehet majd visszahozni a mindenható államot. Ez az állam ugyanis addigra már teljesen szétesne, pedig nyilvánvaló, hogy az önmagukat szabályozó piacoknak szükségük lenne ellenerőkre és korlátozásokra.

A jelenlegi struktúráinkat alkotó komplex rendszerek között meg kell találnunk a különböző partnerek (a piac, az állam, a civil szféra) közötti dinamikus egyensúlyt ahelyett, hogy bármelyik elsőbbségét hirdetnénk a többi fölött.

A szociáldemokrácia úgy határozza meg önmagát, hogy fő célja egy hármas kompromisszum elérése a tőke és a munkaerő, a piac és az állam, illetve a verseny és a szolidaritás között. A globalizációval e párosok első tagjai csak a második tagok kárára tudnak erősödni.

Annak érdekében, hogy a munkaerő megvédhető legyen a tőke mértéktelen túlkapásaival szemben, jobban kell integrálni a fiatalokat, a bevándorlókat és a képzetleneket a munkavállalók közé.

Annak érdekében, hogy az állam megtarthassa beavatkozási lehetőségeit, nemzetközi szinten meg kell határozni a közjó definícióját, és a nemzetközi nyilvánosság előtt kell megegyezni az ezt védő eszközökről.

A szolidaritás fenntartásához szükséges, hogy az újraelosztás globális szinten történjék, amihez teljesen új nemzetközi intézményrendszer kell kialakítani.

Így a szociáldemokrácia három kompromisszumát aktualizálni kell, a módszereinket meg kell reformálni és nemzetközi szintre kell emelni. Egy gazdasági és szociális biztonságért felelős szervezet létrehozása, a kyotoi egyezménynek az üvegházhatást fenyegető gázok kibocsátásának korlátozására való alkalmazása, de akár egy olyan nemzetközi adórendszer kialakítása, mely a rászorulókat segítése céljából ezek mind-mind nem mások, mint a szociáldemokrácia elveinek modern és hatékony eszközökkel való megvalósításai.

Semmi estere sem szabad elzárni magunkat a világtól, mert a jelenlegi egyensúlyvesztést éppen az okozta, hogy az Egyesült Államok a nemzetközi rendszer hiperdomináns szereplőjévé vált. Ezt az állapotot mindenképpen ki kell igazítani. Hatalma tudatában és abbéli meggyőződése szerint, hogy jogosan cselekszik, az amerikai kormányzat megpróbálja saját elképzeléseit rékényszeríteni a világra.

A 2001. szeptember 11-ei támadás után mindenki azt várta, hogy az Egyesült Államok – Wilson, Rooseveltt, Kennedyt és Clinton öröksége szerint – elkötelezi magát egy jobb, egy igazságos világirányítás

mellett. Ehelyett a Bush-kormány gyakran választja a megegyezés helyett a parancsot, még hozzá a legegyszerűbb módon: mintha maga lenne minden jónak és rossznak tudója, és ami neki jó, annak kell jónak lennie az egész világ számára.

Ezen politika nyomán a világ közvéleményében ismét fellángoltak a viták az amerikai értékekről, és a kétkedők még hangosabbak lettek. Ott, ahol éppen a legnagyobb szükség lenne szabályokra és párbeszédre, Amerika zavart és feszültséget kelt. A dél-amerikai országok lázonganak, és az Atlanti-óceán két partja közötti szakadék egyre mélyül.

A szociáldemokrácia újjászületése Európának lesz köszönhető. Ez lesz a mi régi internacionalizmusunk modern formája, a szocializmus mai megjelenése, ami nem más, mint a piacgazdaság szolidáris társadalma.

Tudjuk, az európai társadalmi fejlődés nem ad minden problémára választ. Mégis, a globális kormányzás előtt álló feladatokhoz – a béke és a biztonság megteremtése és fenntartása, a tőke szabályozása, a környezetvédelem és a közjó szolgálata – éppen Európa tud jó mintával szolgálni az állami szabályozás és az érdekképviselés terén.

Nem lehet nem észrevenni kereskedelmi kérdésekben és az ellenfelek politikájában, hogy a bővülés előtt álló Unió állásfoglalása sokat nyom a latban, ha képes egységesen kinyilvánítani véleményét. Amikor az EU felelős tisztségviselője felszólal a Világkereskedelmi Szervezetben, sikerül rákényszerítenie az Egyesült Államokra egy új típusú gondolkodást. Amikor bírósági döntés alapján megakadályozzák a General Electric és a Honeywell egyesülését, Európa ekkor is érvényt szerez szavának. És egy közös európai álláspont az iraki konfliktus kezeléséről minden bizonnyal megfelelően hatna az Egyesült Államok iraki politikájának alakulására.

Hiszünk abban, hogy a közeljövőben várható bővítési folyamatban megerősödő Európa – ha megtalálja a megfelelő eszközöket –, képes lesz egy új, világméretű kormányzat hiteles és érdekérvényesítő szószólója lenni.

Az Atlanti-óceán másik oldalán néhányan megpróbálják kétségbe vonni ennek a modellnek a működőképességét. Úgy értelmezik a helyzetet, hogy ha Európa olyan viszonyokat és újraelosztási megoldásokat támogat, melyek kevésbé kirekesztőek, mint az Egyesült Államokéi, ez csak azért van, mert egy mára már megfáradt hatalmat akar újjáéleszteni: eszerint a mi többoldalú érdekviszonyokat kiegyensúlyozó törekvésünk csak a erőtlenség stratégiája lenne.

Valójában azonban még a 25 vagy 27 tagállamot számláló Európának sem lesznek birodalomépítő aspirációi. Szerencsére, hiszen valamennyi birodalomra végül az összeomlás vár.

Európa mint erőtlenség hatalom? Éppen ellenkezőleg. Mi úgy látjuk, hogy óriási lehetőségekkel rendelkezik, gazdasági téren is. A »lágy hatalom«, *soft power*, ahogyan angolul mondják. Egy olyan világban, mely elkötelezi magát a szerződések, a szabályok, a megegyezés mellett, már ez sem kevés. De Európa már ennél is előbbre jár: a többol-

dalú érdekegyeztetés olyan alapot teremthet, mely 20-30 éven belül az egész világ legalapvetőbb normájává válhat.

Egy olyan világ normájává, mely négy-öt regionális egység köré szerveződik, és ezek közül egy Európa. Egy olyan világé, ahol az emberek véleménye jobban meghallgatásra talál, ahol csak azok az értékek válnak legitimé, melyek a legnagyobb többség érdekeit szolgálják.

Ebben a világban a jognak szüksége van erőre, hogy elismertesse magát, de az erő jog nélkül elbukik: ez a mi meggyőződésünk.

Ebben az értelemben kell a szociáldemokráciának hatást gyakorolni Európára. A baloldali gondolkodású emberek sokasága és a baloldali értékek jelentik az alapot a civilizáció új modellje számára.

Az európai jobboldal egy ettől eltérő helyzetben találja magát. Mitután szakított a mára már ön maga árnyékává vált kereszténydemokráciával, a jobboldal két olyan útra tért, mely eltávolította az európai értékektől és az együttműködéstől: e két út a lokalizmus és a populizmus útja. És így próbálják átalakítani – a konzervatív szavazatok mögé bújva – a piacgazdaságot piactársadalommá.

Olaszországban a lokalizmus és a populizmus sajátos elegye alakult ki. És mi van Franciaországban? A liberalizmus és az autokratizmus vegyülete, aminek súlyos ára lesz. Mindezt már az elkövetkező hónapokban meg fogjuk tapasztalni: a munkanélküliség és a társadalmi egyetlenségek növekedése várható.

Ezért az európai szocialistáknak úgy kell jelen lenniük az Európa Parlamentben, hogy tudják: ők Európa jövőjének a letéteményesei. Elsősorban szocialistáknak kell lenniük, nem pedig franciáknak, németeknek, spanyoloknak vagy dánoknak, hiszen sürgős kérdésekről kell hallatnunk a szavunkat: Európa új korszaka szociális rendszerének felépítéséről, a közszolgáltatások garanciáiról, a mezőgazdaság reformjáról és az intézményi reformokról.

Mindezeket túl, fel kell készülnünk az Unió polgárainak következő nagy találkozájára: a 2004-es választásokra. Ekkorra meg kell fogalmaznunk közös nyilatkozatunkat, melyben kijelöljük Európa szerepét a globalizációban: a fejlődés és a védelem, a környezetvédelem, a szociális jogok, a közjó és a szociális szolgáltatások vonatkozásában. Ez a program fogja kitűzni az Unió számára azokat a célokat, melyek egyszerűek és realisták, és melyek alkalmasak arra, hogy az európaiak többségét szolgálják.

Pontosan meg kell határozni azokat a állomásokat, melyeken keresztül eljuthatunk a céljainkhoz: egységes legyen képviseletünk a nemzetközi pénzügyi szervezetekben; a legszegényebb országok számára bővüljenek a kereskedelmi lehetőségek; az európai befektetések összhangban legyenek a védelmi feladatokkal; a bevándorlási politikában valósuljon meg egy haladó europanizálódás és kapjon támogatást a fejlesztés; új nemzetközi eljárások és struktúrák biztosítsák a világméretű gazdasági és politikai egyensúlyt. Ennek megoldására javaslatot kell tennünk, és ehhez mintául a Környezetvédelmi Világszervezet működése szolgál.

Ezen nyilatkozat kidolgozásához intenzívebbé kell tennünk kap-

INFORMÁCIÓ

csolatainkat és a közös munkát az európai szocialistákkal. Az európai szocialisták nemrégiben Koppenhágában tartották első ilyen találkozójukat. Jó úton járunk. És jönnek a többi találkozók, a legközelebbi Varsóban lesz. Meg kell kezdenünk a párbeszédet a haladás és a demokrácia erőivel: szakszervezetekkel, civil és társadalmi szervezetekkel, tudósokkal, értelmiségiekkel, művészekkel.

Alig másfél év múlva lesznek a legközelebbi európai választások. Ezek a találkozók a szociáldemokrácia és Európa jövője szempontjából fontosak.

Miután magunk mögött tudjuk a széthúzásokat, az ígéretéseket és háttéralkukat, melyek oly gyakoriak a bukás utáni időszakban, a francia szocialistáknak el kell foglalniuk az őket megillető helyet. El kell fogadniuk tehát a katalizátor szerepét, túl kell jutniuk a kamarilapolitizáláson és a közös jövőre kell összpontosítaniuk tudásukat és erejüket.

Mert őszintén európaiak vagyunk és őszintén szocialisták, ezért együtt mondjuk: »Európa szocialistái, egyesüljete!*«*”

Fordította Gyurcsány Ferenc